

ПУ-ДУ

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

Вгорі: Населення австралійського міста Мельбурн з ентузіазмом зустріло шефа англійського генерального штабу фельдмаршала Монтгомері. Монті, як його називають вояки, поїхав, до п'ятого континенту для переговорів з урядом і військовими авторитетами. Фельдмаршал Монтгомері іде, стоячи в своєму авті, вулицями Мельбурну.

Посередині: Американський військовий міністер Роберт Петтерсон пішов до димісії. На його місце президент Трумен призначив молодшого статс-секретаря у військовому міністерстві Кеннета Ройелла. На фото: новий військовий міністр Кеннет Ройелл.

Внизу ліворуч: Генерал Соедірман, 32-літній головний командувач індонезійських військ, над картою Індонезії перевіряє становище своїх військ на Яві. Біля нього стоїть індонезійський старшина генерального штабу.

Внизу праворуч: Абдель Крім, ватажок ріфкабілів (ліворуч), в супроводі великого муфтія Єрусалиму на прийнятті в Каїрі з приводу першого дня свята «рамадан». На святі був також єгипетський король Фарук.

ДО ЧИТАЧІВ

Читачам, що звертаються з запитанням, як можна одержувати наш журнал у Бельгії, Англії та інших країнах, подаємо до відома, що передплату на журнал треба сплатити тут (в Авгсбурзі); а по приїзді на місце негайно подати до редакції свою точну адресу. Передплату надсилати на адресу:

AUGSBURG, BIŠMARCKSTR. 13/II
VERLAG „PU-HU“
ВИДАВНИЦТВО.

10. серпня 1947 р.

№ 23

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ:	
ДО ДЖЕРЕЛ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ — Проф. Клименко Стор. 3	
ІСЛЯМ — П. Гонта	4
ЙОГО ІМ'ЯМ —	
М. Янішевський, К. Яворський	7
АНГЛІЙСЬКА ЦЕНЗУРА	8
ПРОТЕСТАЦІЙНА АКЦІЯ — Г. Л.	8
МАРКО ВОВЧОК — Г. О.	9
ГАРМИШ-ПАРТЕНКІРХЕН —	
Н. Баварський	12
РОТТЕРДАМ — ПЕРША ГАВАНЬ	
ЄВРОПИ	13
УКРАЇНСЬКЕ ДЖЕМБОРІ — В. К.	14
СЕНСАЦІЙНИЙ МАТЧ	15

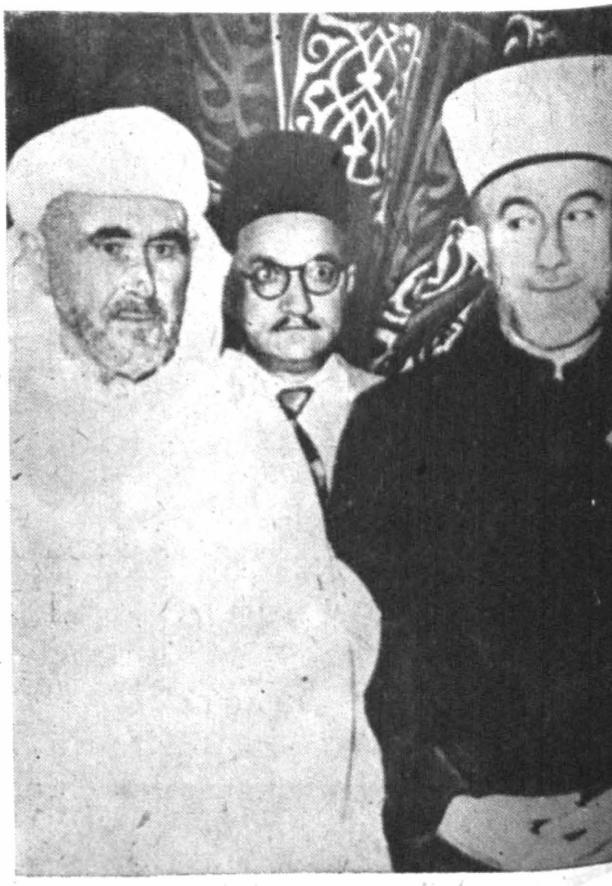
*
На обкладинці: новий купальний костюм. Його надмухують — і тоді він тримає красуню на воді.

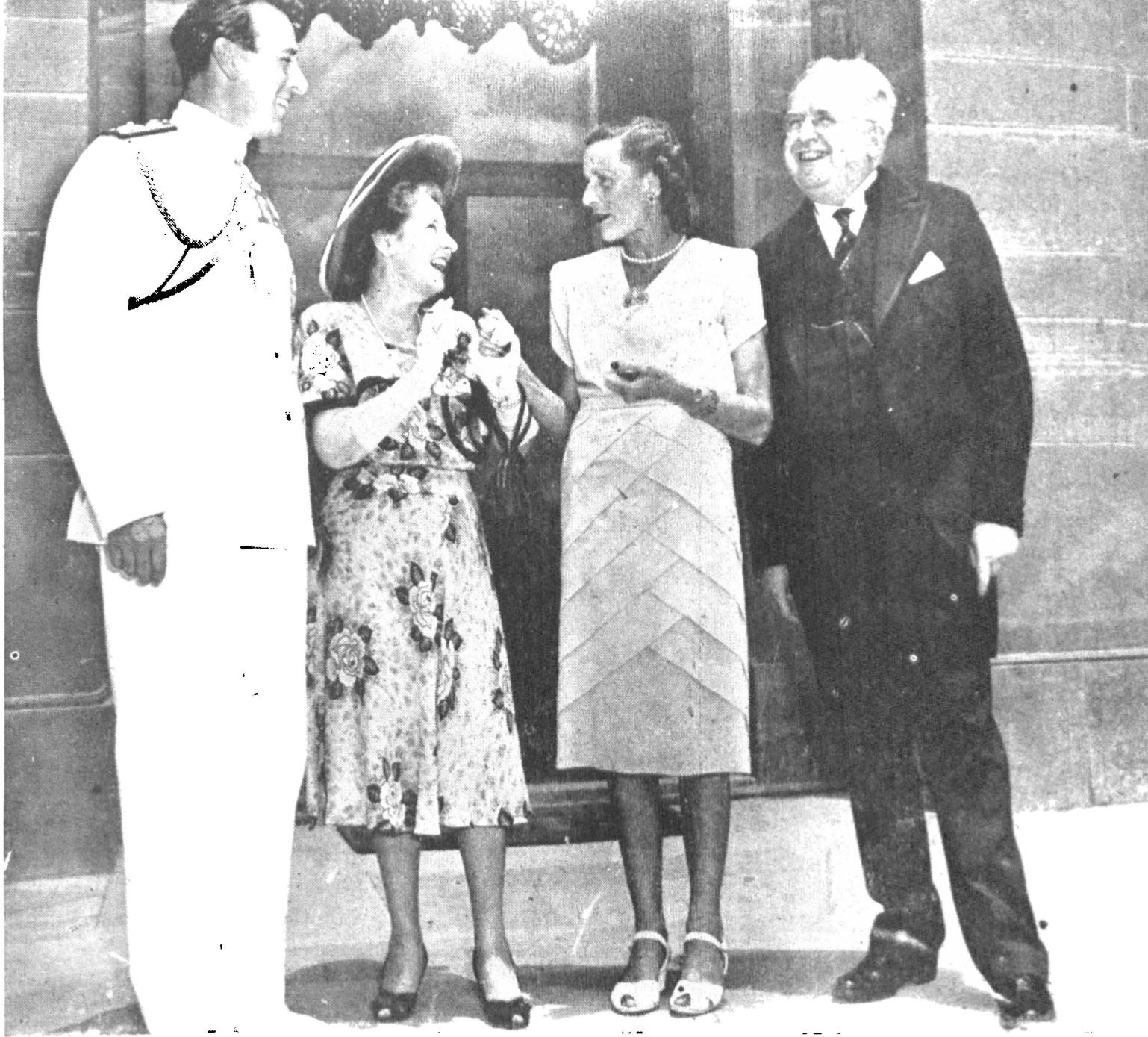
*
»Пу-Гу« виходить щотижня. Ціна окремого числа 3 н. м. Передплата — 12 н. м. місячно, на 3 м-ці — 36 н. м. — Передплату приймає видавництво »Пу-Гу« та усі поштові уряди і всі листоноші американської та британської зон.

Видавець і головний редактор —
ВОЛ. ЧАРНЕЦЬКИЙ.

*
Адреса редакції та видавництва: Augsburg,
Bismarckstraße 13 II. Verlag „Pu-Hu“. Telefon 8885

*
Published under D. P. Publications License US-E-4
OMGB. Information Control Division.
Klischee: Behnson & Co., Augsburg.
Druck: H. Mühlberger, Augsburg. — 8. 47.

Передавши в урочистій церемонії англійському віцекоролеві Індії, лордові Мавітбаттенові в Нью-Делі, свої вірчі грамоти, новий американський посол в Індії Генрі Греді прогулюється з віцекоролем і його дружиною в саду палацу. На фото: (зліва направо) лорд Мавітбаттен, пані Греді, леді Мавітбаттен і американський посол Генрі Греді.

До джерел національного виховання

українська еміграція має давню історію. Стародавні літописці згадують про різних князів, що з дружиною змушені були кидати свою батьківщину й шукати притулку на чужині. Там вони, очевидно, й розчинилися в чужому людському морі. Виразніший політичний характер мала еміграція з часів Мазепи, що кількісно сягала кількох тисяч осіб. Окрім представники її (Орлик, Войнаровський) у свій час багато зробили для піднесення нашої державницької справи серед інших європейських держав, але нащадки тих патріотів у другому чи третьому поколінні асимілювались і втратили національне обличчя. В часи першої світової війни було повідомлення, що деякі у Туреччині найшли села, де жили нащадки українців з часів руйнування Січі, але вони, крім окремих побутових рис, нічого національного не мали, і їх біологічне збереження треба завдячувати швидше властивостям турецького режиму, ніж національній зрілості українців.

Для порівняння з іншими народами можна подати такий факт. На Україні, особливо в південній частині її, оселилось багато колоністів: німці, французи, москалі, бол-

гарі, греки й інші. Вони на протязі сотні років не братили своєї національної окремішності, зберегли свою мову і зв'язки з батьківчиною. Отже, з цього погляду українці, як національна субстанція, мали меншу відпірність і на чужині хутко зникали з політичного горизонту. Цим можна пояснити, що, за статистичними даними, маємо більш мільйона українців на еміграції, але одночасно є країни, де кількість їх позначена сірою плямою. Очевидно, що такий стан становить велику небезпеку для наших політичних завдань і тому нам треба з ним боротись як з нашим національним злом. Треба створити такі умови, щоб ми, українці, живули серед чужих народів, зберігали свої національні ознаки, не зачисляли себе легко до різних братніх і чужих народів, як це діється й по сьогоднішній день. Який великий цей відсів, можна ствердити такими даними.

У польських і російських таборах живуть українці; число їх невідоме, але, як додадуємо, їх не менше 20-ти відсотків української еміграції. Ці українці там вважають себе за поляків та росіян і вже для нас здебільшого втрачені.

Багато українців мешкають поза таборами; молоді одружилися з чужинцями, мають родини, що виховуються в неукраїнському дусі. Діти цих українців відвідують німецькі школи і повсія забувають українську мову. Ця категорія «потурнаків» тим для нас небезпечна, що відтягає наймолодший елемент.

Коли взяти під увагу характер згаданих утрат, треба констатувати, що тільки національна незрілість спонукає наших людей легко міняти свою національність і порівати зв'язки з рідною стихією. Що це так, можна ствердити тим, що сьогодні серед наших давніх емігрантів уже почався зворотний процес реасиміляції. Очевидно, цей процес стався в наслідок зросту національної свідомості, а звідси, підноситься в світі українське питання як самостійна національна течія. Так принаймні пояснюють це явище українці за океаном.

Отже, коли розглядати наші виховні проблеми на еміграції, в першу чергу треба подбати про те, щоб наші емігранти навчалися в українському дусі, а чужозем-

(Закінчення на стор. 8)

Іеменський принц Сайор Аль Іслям Абдулла, що подорожує тепер по США, був прийнятий у Білому Домі президентом Труменом.

Іслям

Друга світова війна принесла зміну складу великоріджав; сьогодні їх п'ять: США, Великобританія, Франція, Китай і ССР. Майбутнє Індії ще не визначене, але все виразнішим стає новий фактор, що на нього доводиться зважати кожній нації, яка претендує на провідну роль в світовій політиці: це — сила ісламу.

Іслам — потенційна шоста великоріджа. Таке поняття «великої держави» не звичне. Сфера ісламу простяглася від антлантичного узбережжя до малайського архіпелагу, від лісів екваторіальної Африки до оголених геологічних порід Уральських гір. Ці простори населені представниками майже всіх рас світу: хамітичні бербери Марокко й острів'яни Індонезії, мурини центральної Африки й тюрки. Чи можна говорити про можливість їх об'єднання в єдину державу?

Але інші великоріджави, може, крім Франції (якщо не брати до уваги її колоній) й Китаю теж не являють собою усталених, різко означених націй. США — це нація — синтеза і синтеза фрагментів націй та культур, що перебувають ще в дії. Британська імперія з її домініонами це розколота нація, що не втратила від того своєї єдності й сили, як показав досвід останньої війни. Нарешті, як назвати нацією різномірний механічний збір «республік» ССР?

Великими державами роблять їх спільність долі їх населення; спільність інтересів у перших двох прикладах і спільне пригноблення в третьому. Мусулманські

краї також усвідомили спільність своєї долі і йдуть шляхом утворення великої держави.

Релігійна приналежність тепер перестає бути фактором творення й збереження держави. З п'ятьох великоріджав чотири формально християнські, а Китай обіймає три основні релігії: конфуціянство, іслам і буддизм, що в свою чергу поділений на «ортодоксальний» буддизм і його монголотьбеське переродження — ламаїзм. Релігійне визнання ніби не сприяє ні державному поділові, ні об'єднанню.

Але іслам — це не лише релігія. Іслам, це норма життя, світогляд. Кожний мент життя правовірного мусулманіна обумовлений приписами корану та його дальшого розвитку. Родинні взаємини, взаємини в праці та державі зафіковані в чотирьох священних ритуалах мусулманського закону — в ханафітськім, малікітськім, шафіїтськім і ханбалідськім.

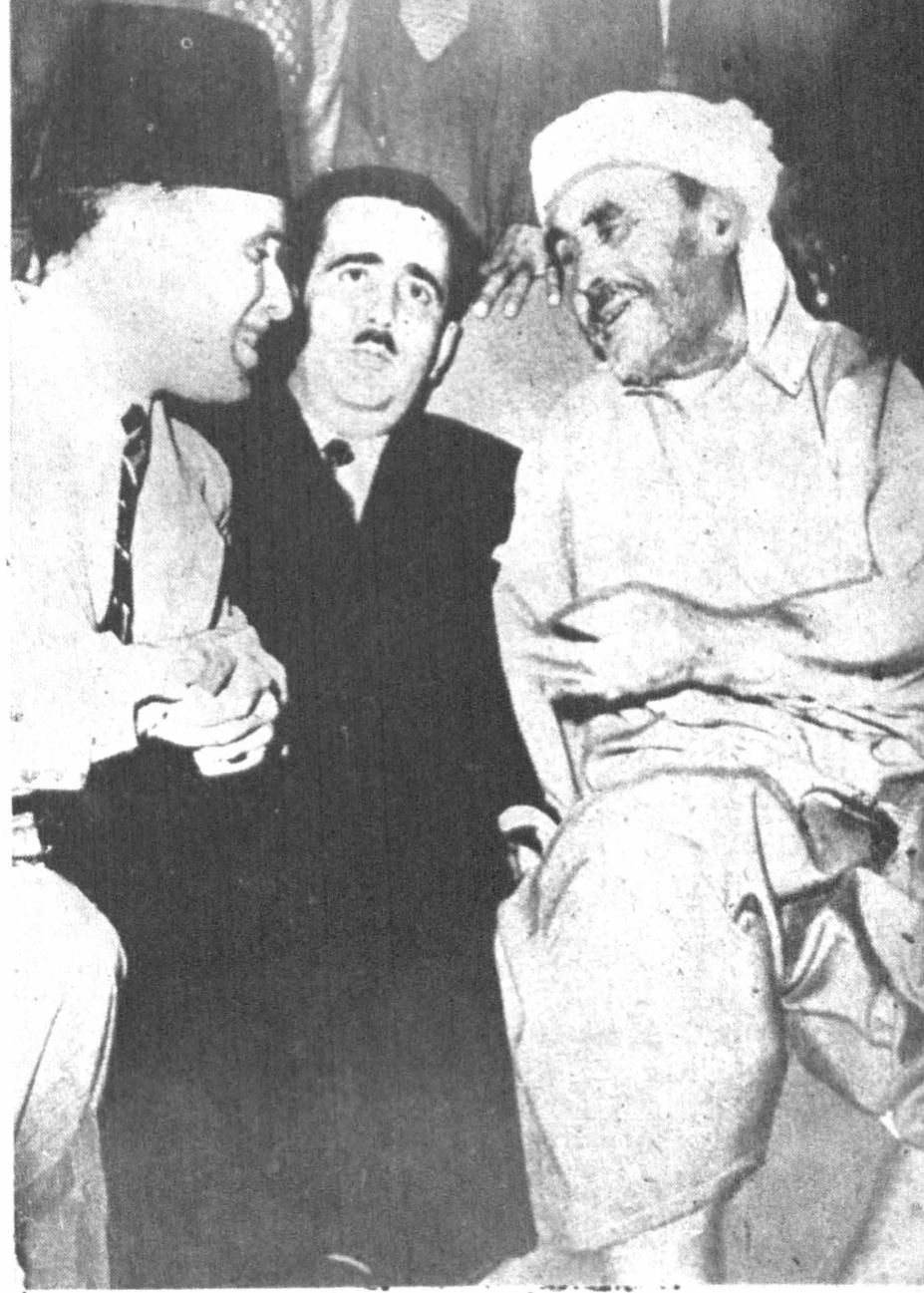
Часом неясні змістом і мало пов'язані одна з одною римовані «сури» Мохаммеда були жолудем, з якого виріс стрункий симетричний дуб ісламу, що його тінь падає на всі континенти старого світу. Терпимий до інших він, пустивши коріння, не може бути вирваний ніякою хуртовиною. Нетерпимість ісламу — це непорозуміння, викликане деякими нехарактерними для нього експресами. Навіть сам Мохамед визнавав за пророків Мойсея й Ісуса, заперечуючи лише можливість появи нового пророка після себе. Христин яські місіонери, що так

багато зробили серед поганства в Африці й Америці, навіть серед буддистів і конфуціянців Китаю та шінтоїстів Японії, не можуть осягти великих успіхів серед мусулманських народів. Іслам і досі поширює сферу свого впливу і цей вплив залишається непохитним.

Спочатку релігія й держава збігалися в ісламі, але такий стан не на багато пережив його основоположника. Мохаммед був релігійним і державним проводиром послідовників свого човного вчення. Вмираючи, він залишив наступника — «каліфа», цебто «того, хто йде за ним». Цим наступником став старий приятель і тесть Абу Бекр. Абу Бекр, що був старшим від самого пророка, незабаром умер, довіривши справу поширення ісламу Омарові й Османові. Перші три каліфи були незаперечними провідниками, але з четвертим Алі — зятем пророка, іслам розколовся на дві основні течії: суннітів і шіїтів, хоч поділ і не привів до кривавих релігійних воєн, як це сталося в християнській Європі.

В світовій історії роля ісламу була подвійна: руїнницька й конструктивна, іноді дивовижно двобічна.

Бедуїни Арабської пустелі не були культуртреєрами середньовіччя, але культура, що виросла на базі їх завоювань, створила такі центри, як Багдад — світовий осередок філософії, математики, права, історії науки взагалі 8. і 9-го сторіччя, де оспіував кохання й вино кучерявий епікурієць Абу Нулас, або Корбоду.

Взявши після довгої облоги цитаделью східно-європейської цивілізації — Константинополь, суворий вояк Мохаммед II., вражений руїнами колись величного імператорського палацу, подарував турецькій поезії такі два рядки:

«В палаці кесаря тче килим павук,
Сова під склепінням вигукує години.»

Кінець першої світової війни застав мусулманські країни переможеними або розпорощеними серед імперіяльних колоній великих і малих європейських держав.

Почалася важка й клопітлива праця віборування незалежності й об'єднання.

Ця праця й досі не вийшла з початків, але іде вона вперто й послідовно. Перед веде Туреччина, що на руїнах обкрайної імперії спромоглася під проводом Кемаля Ататюрка збудувати нову демократичну державу і недавно продемонструвала свою життєздатність сміливою відмовою поступитись своїм суверенітетом імперіялістичним вимогам Советської Росії. За нею на шлях європейзації вступив Іран.

Арабські країни, об'єднані арабською лігою з духовним центром у Каїрі, столиці Єгипту, що домігся повної незалежності від Англії, дають приклад іншим мусулманським народам.

Недавні відвідини марокканським султаном Танжеру перетворились на демонстрацію Марокко, розділеного на три протекторати — французький, еспанський і міжнародний.

В додатку до ноти, надісланої до Ради Безпеки ОН з приводу виводу англійських військ, Єгипет докладно обґрунтовував, що Судан — це його органічна складова частина.

Серед урядових кіл молодої сирійської республіки занепокоєння викликали чутки про намір трансйорданського еміра приєднати її до своєї держави.

Афганістан надіслав до тимчасового індійського уряду ноту з вимогою прилучення

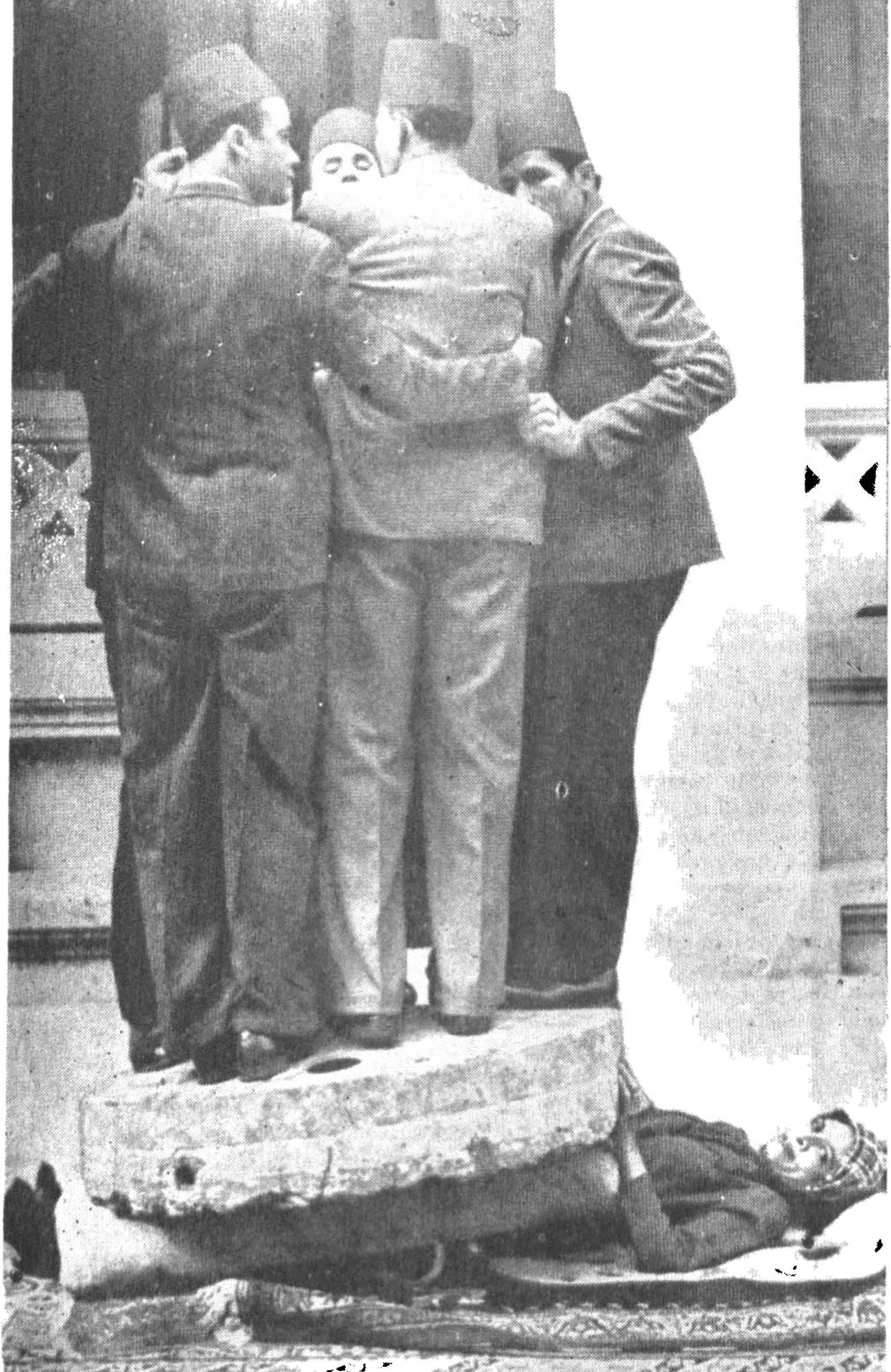
Управитель справ високого арабського виконавчого комітету Джамаль Гусейн проводить в Яффі. Коло трибуни-портрет великого муфті. (Ліворуч.)

Абд ель Крім, що двадцять років тому керував повстанням марокканських рифів, таємно прибув до Порт-Саїду і заявив, що

залишиться жити гостем єгипетського короля. (Праворуч.)

Населення північно-західної Індії голосувало за відхід іх провінцій до домінії Індії або до Пакістану. На фото: виборець лишає відбиток великого пальця на бюллетені. (Внизу.)

Жінка-силач з Єгипту тримає на по- Правитель Трансйорданії Абдула — вправ-
переку п'ять чоловіків й млинові жорна. ний щахіст. На фото: він перемагає амери-
Тепер це П ремесло, бо вона розлучилася канського фотографа Джона Філіппса.
із чоловіком. (Внизу)

до нього усієї мусулманської північно-західної Індії аж по річку Інд. Нота викликала прихильні відгуки серед індійських мусулман.

Зважуючи на загострення основного протиріччя світової політики — протиріччя між демократією та тоталітаризмом, народи ісламу не хочуть залишати вирішення своєї долі примхам принаїдного конфлікту, але хочуть зустріти кризу міцними й з'єднаними.

Ці прагнення зустрічають затятий опір з усіх боків, бо вони зачіпають інтереси всіх великорізниць, крім США. Передусім спинимось на величезному стратегічному значенні територій з мусулманським населенням. Вони простяглися вздовж шляхів сполучення Європи з Далеким Сходом, відділяють європейські метрополії від їх африканських колоній. Всі виходи з Середземного моря контролюють мусулманські країни. Мусулмани заселяють такі важливі опірні пункти, як Мальту, Кіпр і Додеканези. Виходи з Червоного моря до Індійського океану та з Індійського океану до Тихого також лежать перед просторів з мусулманським населенням. На цих обширах з величезні природні скарби: щоб оцінити їх вагу, досить згадати лише арабську, іракську, іранську, бакінську, грозненську й індонезьку нафту: єгипетську й середньо-азійську бавовну та індонезьку гуму. Цей ще далеко не досліджений і не розроблений потенціяль відограє величезну роль в світовім господарстві.

До старих імперіальних проблем мусулманського світу друга світова війна додала нову болочу для арабських країн проблему

пalestинську. Проблему удержання жидів зробило актуальною й гострою расистське маячиння нацистської Німеччини. Цієї проблеми не можна просто зректися, як і проблеми ДП взагалі. Для арабських країн жидівська держава в Палестині була б чужорідним тілом у суцільному організмі. Для Великобританії це було б джерело інцидентів у життєво важливому просторі, але США підтримують зрозумілі жидівські прагнення, мотивуючи їх гуманітарними міркуваннями.

Мусулманський світ, що колись сам мав рішальний голос у світових справах, давно притягав до себе увагу великорізниць.

Поширившись в наслідок виграної війни свій зовнішній вплив, Советський Союз намагається створити серед мусулманських общин, як і всюди, бази для дальнішого проникнення. Атеїстичний советський уряд засилав прочан до Мекки; щороку з'їжджаються з усього світу десятки тисяч правовірних до замурованого в Каабі чорного каменя. Цим хоче він відвести увагу підсвітських мусулман від зліднів «п'ятирічок» і примусити їх забути жорстоку колонізаторську політику Москви, що виявилась у недавньому вигнанні до Сибіру людей мусулманських советських республік кримсько-татарської й чеченської.

Але у мусулман є ще друга святыня. Серед випалених сонцем степів Узбеччини там, де вони підходять до Ферганської долини, лежить сіра кам'яна плита. На дерев'яній жердині коло неї вітер коливає прив'язаний кінський хвіст. Тут похований Енвер-паша, що на чолі свободолюбників узбецьких джигітів хотів відродити імперію Тамерлана. Мрія Енвера-паші не збулася, він загинув у боротьбі проти російських окупантів.

Павло Гонта

М. ЯНІШЕВСЬКИЙ і К. ЯВОРСЬКИЙ

ЙОГО ІМ'ЯМ

Кіно-роман за оригінальним сюжетом і опрацьованим фабули Миколи Янішевського

ЗМІСТ ПОПЕРЕДНІХ РОЗДІЛІВ.

Біла Неаполітанської затоки Гаррі Годнетт, офіцер американської армії зустрічає свою сестру Айріс, що прибула з Америки працевать в УНРРА. Наказ штабу армії розлучає брата з сестрою. Він вилітає з ескадрильєю бомбардувальників. Над Альпами його літак зістрілено, і, поранений, він рятується на легкоспаді. Ганс Тюмель, офіцер гестапо, натрапляє у гірській хижці на пораненого Годнетта, що його таємо доглядають українці-співачка Марія та композитор Микола, які перебувають у німецькій неволі. Гестапівець убиває Годнетта, забирає його документи й чек на мільйонові суми до Швейцарського банку.

Він передігається в американський однотрій, а свій одяг і свої гестапівські документи лишає при американцеві. З цими документами американського офіцера переносять до німецького шпиталю, мов би гестапівця. Тюмель тікає до Швейцарії, одержує в банку величезну суму грошей, але його відзнають, і він тікає назад до окупованої Німеччини, видаючи себе за американського офіцера. Напочатку він із своїм денщиком переходить в підземеллі руїн міста Мюнхену.

Щоб легалізувати своє становище, колишній гестапівець Ганс Тюмель пускається на авантюру. Він хоче одружитися з баронесою

Маріянною, колишньою нареченю американського офіцера Гаррі Годнетта. Денщик Сепп Фукс відвідує родину барона.

Тюмель прибуває до Маріанни в ролі П нареченого. При зустрічі Маріяна відчуває відразу до нареченого, але спогади про перше кохання домінують над непримінними враженнями. Тюмель вертається в своє підземелля з наміром убити українку-співачку Марію, що знає його особисто й може видати. Марію викрали й принесли до Тюмеля.

Тюмель намагається схопити Марію, але вона спритно тікає. Гонитва за нею й стрілянина не мали успіху. Марію рятують.

(Продовження)

— Як ви себе почуваете? — запитує вона Марію, — ви... ви... чи ж може це бути? Я вас бачила на сцені?

— Так, я актриса. Це цілком можливе.

Пильний погляд Айріс спиняється на приколотій до блузи золотій мініяютюри.

— Звідки в вас ці сім слоників?

— Цю мініяютюру подарив мені американський літун, що я його врятувала.

— Як його імення? — скрикує Айріс.

— Майор Гаррі Годнетт.

— Боже мій! Та це ж мій брат, що пропав безвісти...

— Ви — Айріс? Сестра Гаррі? — й собі запитує схвилювана Марія.

— Так, я — Айріс. Цю мініяютюру подарувала Гаррі під час останньої зустрічі на Кіпрі. Це було півтора роки тому... Скажіть хутчіш, що ви знаєте про нього? — Рука Айріс нервово стискує руку слабої. Марія розповідає, а Айріс бачить в уяві виступ ґранітної скелі, на ній лежить Гаррі; далі Микола несе з Марією його на ношах у покинуту гірську хижку. Дружня розмова, подарована мініяютюри й жахливий ранок після двобою.

Високі склепіння в шпиталі, скорботний аркуш з написом »Ганс Тюмель«, тривожне запитання Марії: »Чи буде живий?« і байдужа відповідь сестри: »Ганс Тюмель помер сьогодні вночі...«

Марія докінчує розповідь. На її блідих щоках течуть сльози. З напружену увагою Айріс слухає Маріїну розповідь. Припавши до спинки ліжка, вона ридає:

»Як мені тяжко! Єдиний брат — гордість сім'ї — так безглазо загинув в останні дні війни... Що я напишу нещасній матері?...«

Удавшись до Марії, Айріс просить:

»Не відмовте мені поїхати до того шпиталю, де вмер Гаррі!... я хочу відшукати його могилу.«

— Добре. Я пойду...

ВОСКРЕСЛІ ВІДЛІННЯ

Розділ шістнадцятий

Ясний сонячний день. Видно синяву Алъп занутрих легким серпанком. Біла павутинна, літаючи, чіпляється

за дерево шпитального саду. Ті, що видужують, збирають яблука. Тяжко ранені — каліки, безрукі — безногі — в смугастих лікарняних піжамах лежать на зручних шезльонгах; деякі з них, примуржливши очі, вигріваються на сонці. Один із поранених недбало переглядає німецьку газету, і його зір спиняється на дописі:

»Американський дипломат і німецька баронеса. Наречені і юридично оформлені 1939 року. Американський дипломат Гаррі Годнетт і баронеса Маріяна фон Енде вінчуються 25. серпня 1946 року.«

Звівши очі над газетою, ранений бачить стиглі яблука. На гімсі старовинного кам'яного муру ворковуть два голуби, ніжно доторкаючись один одного дзьобами. Обличчя з слідами глибоких ран застигло в болючому надзвичайному напруженні. Поранений лягає ниць на шезльонг, підставляючи обличчя під теплі, ласкаві промені осіннього сонця. Він мріжить очі й, напружені очі, силкуються щось пригадати. Перед ним манячить, ніби виринувши з пухнастих пелюсток розквітлих яблунь, неясний обрис дівочої голови...

Він розплющає очі, але привид, мов сполошений, зникає. Але привид був такий бажаний і присмінний, що він знову заплющає очі, благаючи дорогі образи вернутись.

І спогади линуть один за одним, мов у широко розчинені раптом двері.

— О, дорогі мої: мама, Маріяна, Айріс! Що все це значить? Я хочу бачити вас знову...

Він знов перечитує оголошення, і його обличчя поступово оживає й запалюється надхненням. Недомисел змінюється незвичайним пожвавленням. Очі йому блищають, мов багаття, що розгоряється на вітрі. Перед очима пораненого, що раптом опам'ятався, встає картина:

По гладенькій поверхні мальовничого гірського озера черкає гарна біла яхта. Легенький вітрець ледве напинає косину вітрила, що відбивається в воді поруч із гірськими верховинами, покритими снігом.

Двоє пасажирів: молодий чоловік і чарівна білява дівчина розмовляють, спостерігаючи гарний ландшафт.

— Яка чудова прогулінка, Маріяна! — завважує двадцятирічний молодий чоловік з гарним шляхет-

(Продовження на стор. 10)

(продовження)

ну культуру розглядати, як засіб для розв'язання нашої національної справи.

В одній із наших гімназій на вечірці у зв'язку з закінченням навчального року учні в більшій частині програми демонстрували успіхи в знанні чужих мов, чужої літератури й мистецтва, а для української культури приділяли всього два вірші. Очевидно, що праця гімназії в такому дусі не буде відповідати нашим національним завданням.

Особливу увагу треба звернути на виховання дітей; для них ми покищо нічого не зробили. Дорослі мають театри, мають літературу, пресу й відповідні організації. Натомість наші діти, крім батьківської опіки, нічого не мають і шукають розради серед чужинецького оточення, часом за згодою батьків. Тільки нашим недбалством можна пояснити такий стан, що межує з національним злочинством. Найголовніший обов'язок батьків і всього суспільства — дбати про те, щоб діти росли й виховувались як українські діти, що готовуються стати будівниками нашої держави, а не бути погноем на чужій землі. Це основна засада нашого виховання на еміграції. Для реалізації її потрібна праця й засоби. Практичними заходами в першу чергу можуть бути:

загально-шкільне навчання й підпорядкування його нашому національному життю.

Організація дитячої преси, театру, дитячих товариств, щоб наші діти мали змогу читати й розвиватись у рідному середовищі.

Організувати працю з дорослими для ознайомлення їх з проблемами виховання на еміграції та притягання їх до цієї праці.

Проблема національного виховання мас'я ряд інших елементів, що становлять її цілість і репрезентують наші досягнення в цій галузі. Кожна нація має свої підставові засади в побудові національної виховної системи й на основі їх намагається побудувати своє життя, користуючись з допомоги державних та громадських чинників.

Ми, українці, не маючи державного апарату, мусимо розпочати працю з біологічними основами свого буття, від інстинкту самозбереження і на підставі їх будувати власну систему, враховуючи особливості нашого життя на чужині.

Закони природи і людські побудовані так, що людина змушена виборювати право на життя; той, хто не вміє боротись, засуджується на загибель. Наш обов'язок — завжди готовувати себе й інших до цієї боротьби; навчитись протиставити себе намаганню різних народів розчинити нас в їх оточенні. Якщо в нас не вистачить відповідної постави, ми зникнемо з обрію як політична й національна субстанція і разом із цим утратимо зв'язок з батьківщиною, що сюди нас послала.

Це той стан, про який у Святому Письмі говориться, що «Духа Божого не гасіть». Про те, як розглядали його наші предки, можна судити з такого факту:

«Коли кошовий отаман Іван Сірко повертається з Криму разом з визволеними бранцями, він почув, що частина їх воліє залишилася в Криму й стати татарами. Отаман Сірко наказав пустити їх назад, а потім звелів усіх винищити. Краще їм у землі лежати, ніж стати ворогом для своєї батьківщини».

Очевидно, ці слова не втратили своєї актуальності й по сьогоднішній день. Їх ми й повинні поставити в основу, коли хочемо побудувати систему нашого національного виховання на еміграції.

Проф. Клименко

Протестаційна акція українського громадянства

Драматичні події на рідних землях у зв'язку з агресивними діями трьох держав проти мужніх українських повстанців та кров, що широким потоком ллеться в краю, схвилювали українське громадянство й викликали серед нього акцію протесту проти знищення наших братів, що мужньо змагаються за волю свого народу.

Звідусіль надходять повідомлення про збори, віча, сходини українського громадянства, на яких виносяться рішення вияснити всьому світові причини збройного спротиву на українських землях та домагатися від міжнародних чинників вивчити справжній стан на українській землі і запевнити українському населенню елементарні права людини.

В Мюнхені в Свято-Покровській Українській Автокефальній Православній Церкві відправлено панахиду по загиблих героях. Церква була прикрашена березовим хрестом, корогвами з жалобними стрічками та численними вінками з написами: «Борцям за Волю України», «Героям Слава», «Тим, що впали», «Вірним Синам України». Панахиду відправив архієпископ Михаїл. Запальне патротичне слово виголосив о. протоієрей Паладій Дубицький.

У таборі «Фрайман» після Богослужб в українських церквах обох обрядів на подвір'ї біля великої могили також відправлено панахиду; після неї маси українців організовано в колонах пройшли вздовж корпусів таборового подвір'я з плакатами й гаслами українською та англійською мовами, в яких висловлювали свою солідарність із братами, що б'ються в краю.

Величні сходини українського громадянства відбулися також в оселі українських політичних в'язнів та студентства.

На майдані біля оселі збудовано символічну могилу. На ній поставлено великий березовий хрест та український національний прапор з жалобою, на могилі багато вінків від різних організацій та шолом часів визвольних змагань.

До могили на панахиду по борцях, загиблих за волю України, зійшлось кількасот чоловік українського громадянства, колишніх політичних в'язнів, багато студентів. Панахиду в греко-католицькому обряді відправив о. Мельник і в православному обряді о. Долинський. Обидва вони виголосили проповіді, в яких, схарактеризували сучасне становище на рідних землях. Під час панахиди співав студентський чоловічий хор, а наприкінці всі присутні заспівали пісню «Коли ви вмиралі».

Після панахиди всі приїзяні перейшли до оселі, де відбулося велике протестаційне віче. З рефератом виступив студент Борковський, що дав огляд героїчної діяльності Української Повстанчої Армії та її мужньої боротьби. У своїх виступах учасники віча, підкреслюючи героїзм та мужність наших братів, що б'ються в краю, закликали ширити акцію солідарності з ними, виступити проти тенденційного очорювання Іх ворожою пропагандою, що змішує їх з чужими та асоціальними елементами, та закликати все цивілізоване людство втрутитися в цю справу.

Віче одночасно прийняло рішення надіслати відповіді телеграмами з протестом до Об'єднаних Націй, Ватикану, високих достойників усіх християнських церков, до президента Трумена, Вінстона Черчілла, Елеонори Рузвельт, Міжнародної Студентської Організації в Женеві. Під телеграмами підписалися всі присутні на вічі.

Г. Л.

Англійська пресова цензура під час війни

Колись розповідали про в'язницю на островах Фіджі, де тюремник був такий ввічливий, що за 10 хвилин до заходу сонця дзвонив у дзвін, щоб попередити в'язнів, що брама зачиняється. Коли в'язні не встигали, мусили провести ніч поза в'язницею.

Головний пресовий цензор Великобританії під час війни, контр-адмірал Томсон, мав ті самі гуманні якості. Призначений на свою посаду, щоб вилучати новини з часописів, він присячував більшість свого часу, щоб провести їх у пресу.

Останнє слово за видавцем

В Англії не існує влади, що змушувала б видавців передавати копії своїх часописів до цензури. Але преса, як і кожний громадянин, могла бути покарана згідно з постановою ч. 3 за «одержання, вміщення й передачу кожній другій особі або за публікацію інформацій, що можуть бути корисні ворогові».

Передана пресі інформація зі штампом цензора звільняла часопис від відповідальності за вказаною постановою, але кожний видавець сам мав вирішити, що можна публікувати. Цензор обмежувався лише порадою, яку видавець міг не прийняти.

Німецький огріх із «тиграми»

Слід згадати, що не завжди легко вирішити, яка інформація може послужити ворогові. Характерний приклад цього — історія з німецьким танком «тигр». Німецька цензура дозволила опублікувати світлину частини бойової вежі й отвір гармати цього танка.

З цієї світлини англійська розвідка встановила не лише те, що цей танк був набагато важчий, ніж кожний попередній, але й

те, що він озброєний славетною тоді 88-мм гарматою і має достатній протибрітанської протитанкової гармати панцер.

Перед інвазією в Нормандії

Найважчим випробуванням для газет була політика абсолютної мовчанки про перші ракетні атаки. Для військових коментаторів особливо неприємним було прохання утриматися від міркувань про майбутню інвазію в Нормандії. З розпуки один із них написав статтю, описавши похід нормандського герцога Вільяма Завойовника на Англію в II. сторіччі. Може, це виглядало комічно, але цензура рекомендувала не друкувати статтю, бо міг статися незвичайний збіг обставин, тобто альянти мали висадитися в тому самому пункті, з якого нормани вирушили колись у море. Після цього випадку військові коментатори боялись навіть братися за перо, щоб їх міркування не збіглися з дійсністю.

Черчілл і президент Рузвельт

Як цікаву ілюстрацію до такої політики наведемо анекdotу, що забагачує вже й так солідний том «Черчілліади». Під час однієї з конференцій «великих трьох», коли учасники розійшлися по своїх кімнатах на відпочинок, президент Рузвельт згадав, що хотів сказати Черчіллю щось дуже важливе. Він постукав у двері спочивальні первого міністра й зайшов, заставши Черчілла в природному вигляді. Настіх перепрошуючись, президент хотів вийти.

— Заходьте, — сказав Черчілл, — Англії нема чого приховувати.

Вільфред Сендал з «Дейлі Телеграф»

Марко Вовчок

До 40-річчя з дня смерти (1906 - 10. VIII. - 1947)

Історія всесвітнього письменства знає приклади, як твір часто ще незнаного до того автора спровадяє величезне враження у народній свідомості та приводить до кардинальних змін всього суспільства.

Таку роля відограє словнозвісна повість «Дядькова Томова хатина» до того нікому невідомої американської вчительки Бічера Стова. Ця повість зробила в свій час цілу революцію в умах американського суспільства і прискорила скасування невільництва за океаном.

Подібну до повісті Бічера Стова роль в нашому письменстві відограли незабутні «Народні оповідання» Марка Вовчка, славно-звісної української повістярки; сороколіття з дня її смерті ми тепер відзначаємо.

Марія Вілінська народилася в 1834 р. в батьківському маєткові Катеринівці Єлецького повіту Орловської губернії, а виховувалась у Харкові. В Орлі зійшлася вона з Марковичем, засланим туди за участь у Кирило-Методіївському братстві, і з'єднала з ним своє життя.

В 1858 р. вийшли її «Народні оповідання», збірка прозових творів, присвячених життю

селян-кріпаків, і одразу розкрили блискучу обдарованість письменниці та свою величиною мистецькою силою й глибиною висловленого в них протесту проти поневолення людей зробили величезне враження.

Молодою силою, «кортким пророком», «обличителем жестоких людей, неситих» назвав її Шевченко, зворушений і захоплений прекрасними оповіданнями. «Зірноюкою» назав письменницю Федькович. «Вона випила ввесь сік і запах Українських квітів», — говорив про письменницю Куліш.

Справді, сила творів Марка Вовчка була дійсно велика. Вперше після Шевченка протест проти кріпаччини, проти всякої поневолення людини залунав на весь голос і свою ширістю, правдивістю, переконливістю зображення невимовних страждань українського селянства пройняв до глибини душі читачів. Глибока реальність змісту, прекрасне знання людської психіки й усіх нюансів переживань людської душі, вміння вразити читача просто в серце, добірна літературна форма, краса й багатство мовних засобів — все це створило славу її творам далеко за межами України.

Найбільш удалося Марку Вовчкові зображення жіночих образів. Слушно зазначав Сергій Ефремов, що саме в жіночих образах, які виникли зінці пера визначних письменників, найкраще можна пізнати національний дух, саму національну ідею кожного народу, бо жінка завжди і всюди творила й охороняла домашнє вогнище, отже і традиції роду, та саме в жіночих постатях знаходить своє виявлення найтиповіші ознаки національного духу та ідеальні змагання, що хвітують почуття.

Марко Вовчок створила незабутні постаті Олесі, Горині, Одарки, Марусі, Устині, що глибоко зворушують читачів своюю правдивістю й переконливістю та простотою.

З цих окремих епізодів, з поодиноких оповідань складається ціла страхітлива панорама народного лиха. Повсякденні страждання змordованих кріпаків («Інститутка», «Ледація», «Одарка», «Отець Андрій»), жах поневолення («Козачка»), одинокий радісний момент визволення («Ледація», «Викуп»), перші зародки протесту проти загального лиха — пасивні («Ледація») або активні («Кармелюк») — все це складає тло тієї панорами.

Свої твори писала Марко Вовчок і закордоном. Перебуваючи далеко від рідного краю: в Лондоні, Парижі, Неаполі, Дрездені, Гайдельберзі, вона й там не забувала дорогих їй українських образів і продовжувала боротьбу проти страхіття кріпаччини, що, як примара, зростала над рідною землею.

Зі знесенням кріпактва змінюється тематика Марка Вовчка. В оповіданні «Сестра» малює вона вже найміцьке лихо та людську безпорадність перед ним; у творі «Дев'ять братів» і десята сестриця Галин зображує нові форми неволі й пореформної доби, як пізніше Панас Мирний у повісті «Лихо давніс й сьогочасне».

Зі смертю Панаса Марковича (1887) Марко Вовчок виходить заміж за Лобача-Жученка і останні роки живе на Кавказі й не пише нічого. Лише в 1902 році з'являються її нові оповідання: «Чортова пригода», «Дяк», «Пройдисвіт» та інші, написані давно, але ще не друковані. Та вони до її попередньої спадщини не додають нічого і не змінюють її творчого обличчя.

Перший виступ письменниці з «Народними оповіданнями», з їх хвилюючим змістом, гуманними визвольними ідеями та прекрасною формою виявив усю її творчу особистість, і це мало величезне значення, зробило вплив не лише на її сучасників, а й на наступні покоління — Федьковича, Нечуй-Левицького, Панаса Мирного, Франка; її жіночі образи розворушили письменниць-жінок і мали відгук у Ганні Барвінок, поки Ольга Кобилянська не розвинула й не піднесла ті образи до вершин західно-європейської літератури.

Пророцтво Куліша, що оповідання Марка Вовчка «стануть з часом основою словесності нашої народної», збулося. Вони стали основою нашої мистецької прози. Вони перекладені іншими європейськими мовами. У Франції оповідання «Маруся» викликало загальне захоплення, і його ввели в шкільний програм для молоді. Російською мовою переклав твори Марка Вовчка Тургенев. Враження й соціальна вага творів, М. Вовчка були великі; вони чимало збудили суспільні почуття та тим сприяли прискоренню скасування кріпактва, проти якого були спрямовані, вони відограли в нас ту ж роль, що в Америці славний твір Бічера Стова.

Г. О.

Американські науковці під керівництвом професора астрофізики технічного інституту в Каліфорнії д-ра Фріца Цвіцького підготовляють експеримент, що даст можливість проникнути в таємниці поверхні місяця. В повітря буде пущена величезна ракета фая-2, що на височині 100 миль викине з себе три групи штучних метеоритів. На території облятії навколо земної кулі два або три рази, як сателіт, і також розпадеться.

На фото: ліворуч — плян здійснення цієї ідеї, праворуч — доктор Фріц Цвіцький.

ним обличчям. Розкішне сіре убрання облягає його струнку фігуру.

— О, Гаррі! Я дуже вдоволена з подорожі. Погляньте, які чисті сьогодні гори, небо, озеро, — усміхається крихка дівчина в легкій весняній сукні.

Молодий американець вдивляється в тонкі риси незвичайно надхненого обличчя своєї супутниці. Її обличчя, щораз більше зростаючи, заступає собою озеро, гори й білі хмари.

— Так, Маріянно. Незвичайна чистота гірської природи... але ваше лице, мені здається, ще гарніше. Ви своїм видом затмарили ввесь світ. Я вічно хотів би вас бачити...

— О, Гаррі, — спалахнувши відповідає дівчина, поникнувшись поглядом. Її спущена в воду рука, грайливо хлюпочеться. Над тихою дзеркальною поверхнею озера, линуть щораз дужче звуки музики.

Яхта підпливає до невеликого півострова, зарослого тінистим парком. Між старими плятанами й буками видно сірі кам'яні вежі середньовічного замку. Це — резиденція батька Маріянни — старого в немилості барона Отто фон Енде, що має солідні родинні зв'язки за океаном.

І сьогодні Маріянна фон Енде — студентка Гайдельберзького університету, вернувшись до свого маєтку на весняні вакації, приймає молодого дипломата — стажера з Америки Гаррі Годнетта. Вона зачарована своїм молодим гостем. Яхта повагом підпливає до мальовничого берега й стає, ткнувшись носом у м'який пісок. Гаррі спритно стрибає на берег і, подавши руку дівчині, допомагає її зійти.

— Дякую! — сміливо відповідає дівчина.

Молодий американець цілує баронесу.

Чудова, гармонійна пара, розмовляючи, гуляє на посипаній піском доріжці молодого овочевого саду. Легкий блакитний серпанок завис над пишно розквітлими яблунями. Чути шерех ходи й звуки скрипки.

— Це грас мій брат. Він дуже страждає, — завважує Марінна, кивнувши в той бік, звідки линуть мінорні звуки.

— Що сталося з Льюренцом? — співчутливо запитує гість.

— Вихований в дусі Бісмарка й Гінденбурга, він розчарувався в теперішній Німеччині. На ознаку протесту проти варварських вогнищ, де нацьковані нацистами студенти спалюють книги, він покинув університет...

... Через чотири місяці вони знов зустрічаються на тій же садовій доріжці. Нахилені віти обтяжені стиглими овочами.

— Час, Маріянно... Мені здається, що вчора лише бачив розквітлі яблуні і дим над ними... Гаррі дивиться в обличчя Маріянни: в неї золотисті лъонки й блакитні задумливі розумні очі. Їх обличчя зближаються. Молодий американець цілує баронесу. Маріянна сквильовано відповідає на цілунок Гаррі.

— Я люблю тебе, Маріянно...

— Милий... Вони стають під рясною яблуною, дивлячись одне на одного.

— Маріянно. Я іду на місяць додому й попрошу в матері благословіння на наш шлюб.

В глибині саду появляється фігура повної економки Кароліни, що несе кошик добірної свіжої садовини. Порівнявшись з закоханою парою, вона протягує свій плетений кошик.

Гаррі й Маріянна беруть по яблуку.

— Дякую, — каже Годнетт. Манірна Кароліна, усміхаючись і похитуючи головою, відходить...

Сивий, поважний господар замку радо приймає молодого гостя. Як пристрасний мисливець, Отто фон Енде показує численні трофеї на стінах його кабінету.

— Цього оленя я вбив тисячу вісімсот дев'яносто третього року, вепра десять років пізніше. А оцю козулю підстрелив минулого тисяча дев'ятсот тридцять восьмого року. Старе око ще не зраджує, — гордиться він.

— О, ви зібрали чимало трофеїв за свою мисливську діяльність! — дивується Годнетт, розглядаючи дати під експонатами. Між ними в позолоченій рамі висить портрет Гінденбурга, що його барон особливо поважає.

В господаря дому, що при небіжчикові президентові займав видатну посаду в міністерстві чужоземних справ, відчувається багато подібного до фельдмаршала. Старий барон достає з шахви пляшку густої жовтої рідини й наливає в золоті, чудової роботи чарки.

— Це добра стара запіканка власного виробу, вісімсот дев'яностого року...

— За здоров'я! — піднявши чарку й прикладши руку до серця, виголошує гість. — О, божественний напій! Барон, крякнувши, п'є і жестом руки запрошує гостя сісти в широкий фотель. Він натоптує улюблену фарфорову люльку з довгим зігнутим черешневим цибухом. Молодий американець курить ароматну гавану. Кільця тютюнового диму в'ються над курцями. Із сусідньої кімнати долітають звуки музики, вони надають більше вневненості молодому чоловікові, і він, глянувши на барона, наважується:

— Пане бароне, я люблю Маріянну і прошу її руки! Блиснувши, баронові очі ховаються під навислі пухнасті сиві брови, голова скіляється в глибокій задумі. Гаррі відчуває, як часто забилося його серце.

— Маріянна? Але ж вона ще надто молода...

— О батьку! Не робіть нас нещасними... — благає Гаррі.

Повагом підводиться старий барон, цілуочи в чоло Гаррі Годнетта...

... Повитий плющем замок. Біля під'їзду стоїть блискучий «Ройл-Ройс». Родина Отто фон Енде вирижає гостя. І, коли машина рушила, Маріянна шле наздогінці Гаррі удаваний цілунок...

... Минають хвилини. Обличчя зовсім прояснилося. Розгладилися зморшки на чолі, лишився тільки рубець на скроні.

Гаррі Годнетт трохи постарів і осунувся; він підводиться, йде до шпиталю. Постукавши, заходить до кабінету лікаря. Сивий чоловік у білім халаті підводиться назустріч своєму пацієнтові.

— Добриден, професоре! Я беру шлюб завтра о дванадцятій годині, — заявляє ранений, подаючи газету й показуючи оголошення, — і хотів би покинути шпиталь.

Лікар читає і, здивовано обернувшись обличчям, питает:

»Так... але тут написано... американець Гаррі Годнетт!«

— Гаррі Годнетт — це я.

— Ні, — заперечує лікар, — ви — Ганс Тюмель.

— Це прикре непорозуміння, докторе. Я — Годнетт.

Лікар заперечливо крутить головою:

»Я вас розумію... Ви в минулому штурмбанфюрер СС... і хотіли б позбутися тяжкого минулого... Всі лікарі були певні, що в вас цілковита атрофія пам'яті... тепер мені здається, що це симуляція.

— Симуляція! Як ви смієте так говорити, не маючи на це достатніх підстав! — спалахнув поранений.

— Заспокійтесь! Вам шкодить хвилювання. Слова лікаря захитали впевненість Гаррі. Він примружив очі, і

Злякана Маріянна закриває оголені плечі.

видіння Маріянни в риданні знов появилось перед ним. Вона в слізах. Поряд вінчальна намітка. дівчина, дивлячись на фого и ридаючи, шепоче: «Гаррі, дорогий! я маю сумнів, чи це ти? той гаррі... такий ніжний, ласкавий...»

Поранений хитнувся. професор садовить його в мяке крісло і здивовано дивиться на похилену голову пацієнта.

молода медична сестра здивовано дивиться на пораненого.

Професор, роблячи ледве помітний рух пальцем біля скроні, наказує:

»дайте його папери.«

Сестра, відшукавши в картотеці конверт з написом «Ганс Тюмель», подає професорові.

Читаючи, професор замислюється, мов розв'язує складне завдання.

Поранений, підвівши обличчя, запитує:

— Скажіть, професоре, чому я тут маю це... чуже ім'я?

— Ви записані згідно з документами, знайденими при вас. Може, вони дещо прояснять, — відповідає професор, подаючи документи з фотографією.

Поранений вголос читає: «Зондергаусвайс».

»Свідчиться, що штурмбанфюрер військ СС Ганс Тюмель...«

— Ганс Тюмель!!! — скрикнув він і, глибоко замислившись, вдивляється в фотокартку; на мить заплющає очі. Фотокартка нараз оживася: зловіща, страшна. Розкривається рот, і вона кричить: «Хто тут!» — і зникає в фантастичній заграві вибуху...

Людина в смугастій піжамі підводиться і глибокодумно ходить по кабінеті.

— Дякую, професоре! Тепер я згадав, що сталося, знаю ім'я людини, що робила замах на моє життя, — каже він, ховаючи документ у кишеню. — Я хочу негайно йти з шпиталю.

— На жаль ви числитеся на особливому облікові, і я не можу вас виписати без спеціального дозволу, — відповідає професор.

НЕСПОДІВАНИЙ ЗВОРОТ

Розділ сімнадцятий

— Боже, який прекрасний світ! Який чудовий ранок! Але чому ж так тяжко на душі? — шепоче Маріянна, глянувши на фотокартку Годнетта, що стоїть на туалетнім столику. — Таким ти не був у Гайдельберзі... Чому ж погляд твоїх міліх очей, такий ніжний і принадний, тепер так змінився? І любов твоя, Гаррі, до мене стала зовсім інша... Ти став нетерплячий і нервовий... Я навіть не певна — чи любиш ти мене тепер?

Маріянна лягає на софу й записує в щоденник свої сумні думки: »Я з кожним днем переживаю щораз більшу муку при зустрічах з Гаррі. Часом мені здається, що це зовсім не він, так згрубіла його душа й звузився кругогляд. І образ його, такий тонкий і ніжний, що я його берегла всі ці роки в моїм серці, став ніби зовсім чужий. Щодня він наглить з днем шлюбу. Своїми запитаннями й підозрою, часто такими нетактовними й брутальними, він примушує мене вагатись; що це любов, а не якась інша, незрозуміла мені мета, спонукає його брати шлюб. Навіть страшно думати про це. Хай простить мені Всешишній, якщо я, не витримавши цього іспиту, поверну дане йому слово...« — Маріянна вголос перечитає написані рядки.

Гримить сильний стукіт, в широко розчинених дверях стве фігура Тюмеля. Злякана Маріянна закриває оголені плечі.

(Продовження в наступному числі)

Грандіозний краєвид із трикілометрової височини Цугшпітцу на гірський світ Альп аж до південного Тіролю.

Гарміш-Партенкірхен

Гарміш-Партенкірхен — горяна альпійська місцевість Баварії. Це баварські Сан-Моріц і Интерлакен в одній місцевості. В Гарміш-Партенкірхені до краси природи альпійського світу додано всі споруди й устатковання, що роблять місто привабливим з погляду сучасного міжнародного туризму.

Справжнє альпійське місто, утворене з двох колись скромних гірських сіл, лежить під захистом величчя баварських і німецьких гір — тритисячиметрового Цугшпітцу, що разом із сусіднім Альпшпітцом належить до пишного гірського масиву Беттерштайн.

В околицях Гармішу.

Разом із бадьорим, ясним, мов джерело, Ляйзахом — озера додають до розмаїтого ландшафту ще живий елемент — воду. Ліси та луки розкинулись біля підніжжя гір навколо долини Ляйзаху, мов гарні зелені килими, досягаючи скелястих схилів, де немає ніякої рослинності і лише голе каміння здіймається до хмар.

Гарміш-Партенкірхен оточений високими гірами, має гірські залізниці — одна до Цугшпітцу, друга до Банку, люксусові, чудово устатковані готелі, бульвари, купелі, місця розваг і барі. Коли ще можна було все купити, модерні крамниці постачали все, що треба. Гарміш, як скорочено кажуть, щоб не вживати подвійної назви, створював навіть власні моди.

Але в першу чергу в Гарміші є умови для першокласного зимового спорту. Тут є все, чого тільки можна бажати: від вишукано розташованих олімпійських трамплінів на звивистому шляху та льодових стадіонів до природної ковзанки на озері та спускалок для лиж і санчат.

Не зважаючи на всю упорядженість, що швидше розчаровує, ніж підбадьорує справжнього друга гір, Гарміш-Партенкірхен зберіг чари певної первісності природи. Відійшовши від торговельних вулиць та бульварів до кварталів старих селищ Гарміш і Партенкірхен або вийшовши на глухіші дороги до зеленої місцевості Верденфельзеру, мандрівник спиняється, вражений лагідністю старовинних будівель та красою своєрідної природи. Тут спостерігає він первісний спосіб життя природних горян; поблизу більших міст це життя втратило свою кольоритність. Цивілізація з її численними паростами не змогла змінити ні природи Верденфельзеру, ні його мешканців, що вітають один одного веселим «Грюс Гот».

Гірська залізниця.

Коли кажуть про гірські залізниці мають на увазі в першу чергу залізницю Цугшпітцу. Це одна з найдосконаліших зубчастих залізниць; вона не поступається перед швейцарськими, найкращими в Європі залізницями. Проведення зубчастої залізниці до цієї височини, до якої вели раніш лише почіпні залізниці, було величезним досягненням. Технічна досконалість цієї залізниці, що робить легким підймання на 3000 метрів навіть старим людям, які страждають на запамороки, гідна краси навколишнього ландшафту.

Шоразу, коли поїзд виходить з будь-якого з багатьох тунелів, що просвердлюють гори, перед мандрівником відкривається нове запаморочливе видовисько. Гірська станція залізниці Цугшпітцу — це величний дім з

багатьма терасами для лежання, розташований у смузі вічного снігу. Там угорі лещетарі розважаються до літа серед своєї улюбленої білої стихії: сніг не розтає на цій височині навіть у най тепліші дні літа. Пара годин під гірським сонцем на цих терасах для лежання забезпечують ту спортивну засмагливість, що її так прагне молодь.

Привабливою залізницею Цугшпітцу стає тим, що вона залишає ще дещо й для альпініста. Від снігового долу до вершини Цугшпітцу, де стоїть «Мюнхенський Дім», заанкерований до скелі товстими дротяними лінвами, щоб убе зпечити його від жахливих бур цих височин, іде шлях, обладнаний усіма можливими «делікатесами» альпінізму. Для менш досвідченого альпініста, особливо при сучасному кальорійному стані харчування, цієї подорожі досить, щоб вичерпати всі його сили. Він може тоді оцінити досягнення колишніх гірських провідників та носіїв, що сотні разів за своє життя видирались на Цугшпітц, не користуючись залізницею; до того ж вони дерлися по «дошці» на це головокрутне сторчове урвище з допомогою гаків і клямер.

Кройцек

Це аrena всіх тих, хто хоче мати насолоду в горах улітку чи взимку. Подорож на нього однаково цікава й різноманітна для тих, хто піднімається на цю помірну височину почіпною залізницею чи й пішки за дві години. Вона мальовнича й безпечна. Зимою не може бути ідеальніших спусків на лещатах, ніж з Кройцеку. Це, сказати б, надвірня гора Гармішу, гора розваг; на ній кожний мусить хоч раз побути. Хто має щастя й гарний бінокль, може навіть побачити там полохливих сарн — горду дичину гір. Через Кройцек іде шлях до Альпшпітцу, що лише трохи нижчий від Цугшпітцу. До нього немає ніякої залізниці. Тут треба покладатись лише на силу м'язів, міць у ногах та волю.

Озеро Айб

Ця назва походить від рідкісного тепер, дуже довголітнього шпилькового дерева. Велетенські зразки його ростуть в околицях озера. Із стовбура айби люди передісторичної доби видобували свої примітивні човни й плавали на них на цьому озері. Воно нагадує Королівське озеро (Königssee). Природна замкнутість цього озера, до якого можна підійти лише з одного боку вузьким проходом, ледве не зробила з нього приватну власність. Після першої світової війни одне товариство збиралось купити озеро Айб у баварської держави, щоб влаштувати там клуб. Цей план не був реалізований. Від озера відкривається прекрасний краєвид на Цугшпітцу, що стоїть недалеко від озера.

Вгорі — українські пластуни на вершині.

Ліворуч — альпіністка підіймається на гору.

Галерії залізниці Цугшпітц у можна бачити звідси навіть неозброєним оком.

Село скрипок

Перебуваючи в Гарміші, слід відвідати Міттенвальд, розташований біля підніжжя зубчастих скель Карвендельського гірського масиву. Міттенвальд має ще більш сільський вигляд, ніж Гарміш. На протязі сторіч він був осередком майстрів скрипок. Напис на одному з його старих будинків свідчить, що 150 років тому жив у ньому Гете під час своєї славетної подорожі до Італії. В селі є багато скрипкових майстерень, де на дротах під стелею висять, висихаючи, інструменти. Це серйозні конкуренти великих майстрів Італії. Тепер це ремесло занепало, бо немає експорту. З Міттенвальду йде шлях, що викликає тугу за південними краями. Ту тугу, що її оспівав Гете:

»Ти знаєш край, де квітнуть цитрини,
У темному листі горять золоті помаранчі.
І вітер сторожкий гори й горби облітає
І тиха мірта й лавр стоїть високий.«

Н. Баварський

Голландія 1947.

РОТТЕРДАМ - ПЕРША ГАВАНЬ ЕВРОПИ

Хто не знав Роттердаму раніше, перед жахливою повітряною атакою німців у травні 1944 року, той міг би подумати, що велике голландське портове місто не дуже постраждало від війни. Велетенські зелені газони, прорізані широкими шляхами, розляглися перед головним вокзалом; але раніше тут, де тепер росте соковита трава, зводилися розкішні будівлі, готелі всесвітньої слави, близкучі люксусові бари. Тепер же центр Роттердаму, де ніщо не нагадує про руїни, — це щось на кшталт надзвичайно великого футбольного поля.

В гаморі найбільшої гавані континенту не приходять на думку згадки про смерть, що колись тут шаліла.

З кожного перехрестя видно щогли й високі димарі вантажних і пасажирських пароплавів, що стоять за кілька метрів на кітвах. Кораблі стоять під прапорами країн усього світу. Море можна бачити, лише підійшовши до самої гавані чи до берега Райну.

MAN SPEKT NEDERLANDSCH
(говорять по-нідерландському)

Французам, що відвідують Нідерланди, велики труднощі справляє різниця мов. Хто вміє по-німецькому, може розшифрувати написи, вивіски, навіть деякі страви в меню ресторанів; але тут більше ніхто не хоче говорити по-німецькому, хоч дуже багато голландців володіють цією мовою. На писаній голландській мові можна бачити її спорідненість з мовою Гете, але вухо француза не може повірити в цю спорідненість. Зустрічається немало людей, що говорять по-англійському чи по-французькому, але завжди доводиться ламати голову над дивовижними подвійними голосівками в написах.

Зрештою, пересічний голландець дуже попередливий, і з усієї сили намагається допомогти бідодашному чужинцеві, який має до послуг тільки примітивну мову жестів та кілька інтернаціональних виразів. До речі, виявляється, що зовнішність згаданого чужинця не залишає сумнівів щодо його походження: коли ми мовчки тиняємося перед рядами вітрин, якийсь абориген ввічливо звертається до нас: «Чи пан француз?»

А ми ж не носимо ні солом'яних капелюхів, ні пенсне, ні пірасолів, як, здавалось, належало б землякам Ронсарда... От як вірити чуткам, що ходять про нас закордоном.

Згаданий роттердамець довгий час прожив у Паризі і домігся того, що почав відвідувати нас у «Безадькогольній каварні»; цей гатунок льокалю, — молочний бар, так би мовити, — становить особливість Нідерландів. Його можна пізнати з великих синьобілих вивісок; однак, тут п'ють не молоко. При вході одержуєте від обслуги список страв і напоїв з цінами. Сидячи на високих стільцях, відвідувачі їдять сухий тортик і запивають кавою без цукру (ні цукру, ні тістечок тут нема; Голландії далеко до бельгійського життєвого стандарта). На вавіших списках кельнерка робить помітки олівцем відповідно до спожитого, і ви флатите при виході з льока.

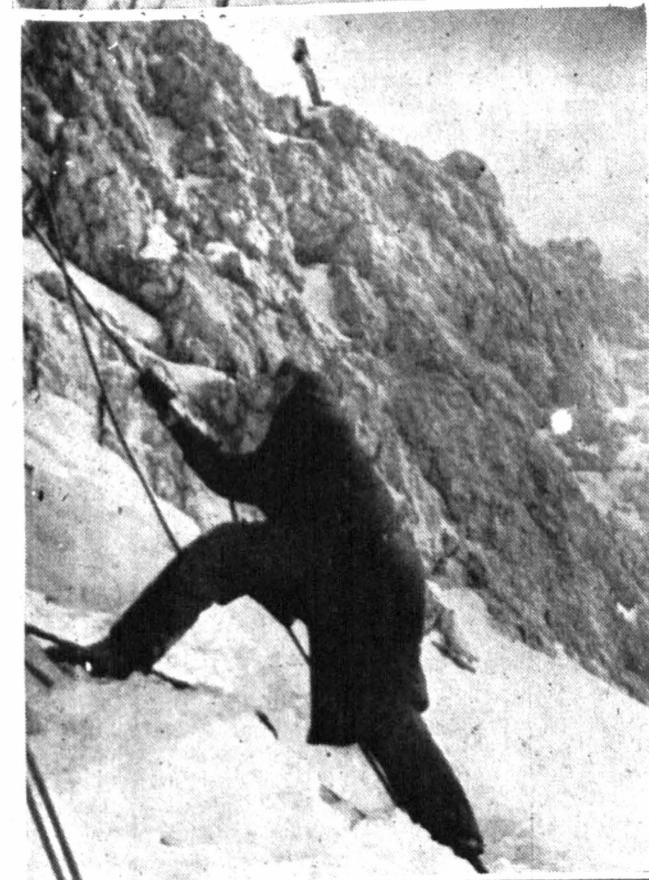
Поки ми съорбасмо підсолодженну сахарину каву (отже, Франція не єдина країна з обмеженнями), пріязній підданець королеви Вільгельміни скупо змальовує нам життя в Голландії 1947 року.

»Тижнево одержує кожен 200 гр. м'яса, 2 кг. картоплі, 250 гр. товщу і 100 гр. сиру; це мало, коли згадати про багате молочарство в Голландії... Цукру ми взагалі не одержуємо; трохи кави, 4,5 кг. хліба на місяць. Шотижня кожен може купити 40 папірос, замість них жінки можуть брати 100 гр. шоколади. Не можна сказати, щоб це була заможність.

Робітник одержує 35 до 40 гульденів на тиждень (офіційний курс гульдена 45 франків). Ціни відносно високі. До болю чиста кімната (тільки простирала діряві; бандити все забрали) коштує 4—6 гульденів на добу, середній обід на картку (зупа, квашена картопля, штучний пудінг та півлітра пива) коштує 3 гульдени.

Чорний ринок, якщо взагалі він існує, важко знайти. На вітринах повно шоколаду, національного голландського виробу, та смачних дурманливо-пахучих солодощів з перепаленою цукру та вершків; без «бонів» майже неможливо їх купити. Дев'ять продавців відмовили. Десятий, зробивши міну змовника, продав нам сто грамів за вдесятеро вищу від нормальної ціни.

Переклав Ю. Б.

Українське джемборі

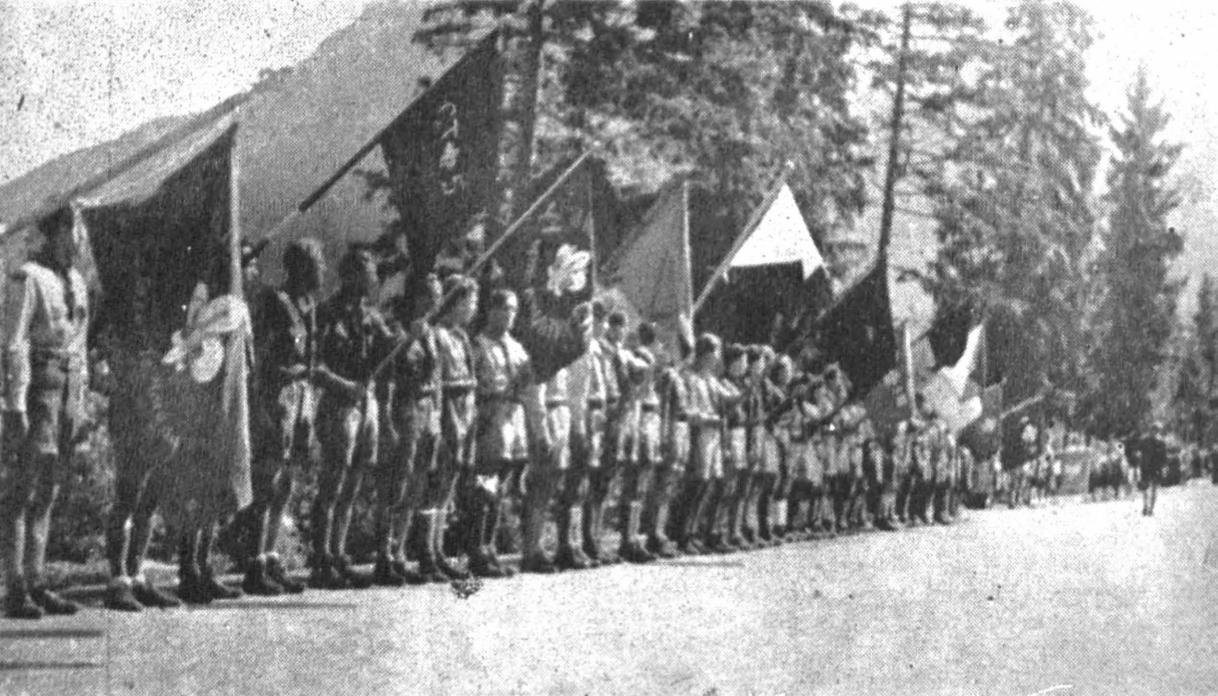
З нагоди 35-річного ювілею українського пласти в таборі в Міттенвальді 5.—7. липня ц. р. відбулося «Свято Весни». У святкуванні взяло участь 1320 українських пластунів, що зібралися тут з усіх закутів Німеччини й Австрії. На свято прибули запрошені пластуни — чужинці: кривичі, литовці, угорці, поляки. Росіяни й німці прислали окремих делегатів. Уперше в історії українського пласти свято мало такий масовий характер. Це було свято перегляду своїх сил, організованості та нав'язання тісної співпраці з чужинцями.

Три дні баварські Альпи в околицях Міттенвальду дзвінкою луною відбивали спів і веселій сміх молодого українського покоління. До пізньої ночі шумливі води гірського Ізару мінилися відблиском пластових ватр. «Ювілейне Свято Весни» стояло під знаком підготови до шостого Святового Пластового Джемборі, що має відбутися 6—21. 8. 1947 р. в Массоні біля Парижу.

В. К.

На наших фото подаємо:

1. Святочна польова служба Божа.
(Вгорі)
2. «Пропори Струйко!» — Курінні знамена на ювілейному Святі Весни.
3. Крайова Старшина і Команда ювілейного Свята Весни вітає представників чужонаціонального пластунства.
(Внизу)

Вийшло друком ілюстроване видання:

А. КАЩЕНКО

»ЗРУЙНОВАНЕ ГНІЗДО«

історична повість з часів зруйнування Запорозької Січі

Ціна 7 н. м.

Замовлення надсилати на видавництво »Пу-гу«, Авгсбург, Біスマркштр. 13/II.

Вимагайте у всіх кольпортерів журналу »Пу-гу«!

ЮРІЙ БАЛКО

»ІНЖЕНЕР МАРЧЕНКО«

Фантастична повість

незабаром виходить окремим виданням.
Книга ілюстрована.

Ціна 7 н. м.

Замовлення приймає видавництво
»Пу-Гу«.

Кольпортерам опуст.
Наклад обмежений!

СЕНСАЦІЙНИЙ МАТЧ У ЧІКАГО

Роками до і після війни світовий бокс перевивав у застої. Рінг утратив свою притягальну силу. «Брунатний бомбовик» — Джо Люїс висить над бійцями важкої ваги в самотній величі. Його останній матч за титул з Біллі Коном у 1946 році, якого він нокаутував у першому раунді, ще раз засвідчив, що суперників Люїс не має. Чемпіон збиралася провести два десятиравндів бої, в яких, за правилами боксерського спорту, не буде поставлено на ставку його звання: перший 14 листопада цього року і другий у березні 1948. Наступного літа Джо Люїс дасть п'ятнадцятьравндівий бій за титул і добровільно складе свою корону.

Хто буде його супротивником у цих матчах, зокрема в останньому? Це питання хвилює аматорів боксу й бізнесменів спорту, але залишається відкритим. Спочатку матч за титул був запланований на вересень цього року, і змагуном мав бути американець Джо Баксі, але його поразка в матчі зі шведським майстром Олле Тандбергом анулювала це рішення. Деякі з глядачів матчу винесли враження, що Баксі все ж мав перевагу над Тандбергом; навіть сам швед був здивований своїм успіхом, але авторитети рингу не схильні заперечувати ухвалу суддів. Довідавшись про невдачу Баксі, Джо Люїс, як передають, весело сміявся, але скептично поставився до пессевтиви бою за титул з маловідомим у США шведом Тандбергом: «Щоб подивитись на наш бій, ніхто не дасть і 15 центів», — заявив Люїс. Тандберг мусить спочатку удосконалити свою техніку американською школою і набути відповідної популярності. Славетний чемпіон світу півважкої ваги Гус Лесневич також повідомив, що не зацікавлений у зустрічі з чемпіоном важкої ваги. Антрепренери даремно оглядаються в розшуках відповідного кандидата і не бачать нікого. Глядачі ризикують витратити свої долари, щоб побачити лише один блискавичний удар чорного кулака, і відвertaються від боксу. Бокс поступився своїм першим місцем бейсболіві й кінським перегонам.

І ось апатію глядачів зворушив матч за першість світу в середній вазі між Рокі Граціяно і Тоні Зейлом, що відбувся пару тижнів тому в Чікаго.

Цей матч має свою історію. У вересні 1946 року елегантний Тоні Зейл уже захистив був, повернувшись із армії, свій титул чемпіона в бою з лахматим 25-річним юнаком Граціяно. У цьому змаганні Тоні зазнав жорстоких стусанів і був явно на межі нокауту, коли несподівано закінчив у шостому раунді бій на свою користь жахливим ударом у сонячне сплетіння.

Нова зустріч виявилася майже точним повторенням першої, але обидва змагуни попередили, що нокаутують супротивника і то швидко. Негайно по ударі в гонг почалася завзята бійка. Бійці шукали лише одного — вирішення. Але на цей раз Рокі був жорстоко побитий і вже в третьому раунді здавалося, що його кінець близький. Його праве око було майже заплющено, з рани коло нього бризкала кров на обох боксерів; Тоні збив його на коліна, і 18-тисячний натовп заревів, чекаючи на нокаут. Але Рокі зважася. Зейл завдав йому страшного удару, і Граціяно скочився з болю. Це не могло довго тривати.

Тоді прийшла зміна. В четвертому раунді замість того, щоб зів'януть, Рокі став міцнішим. Старший від нього Зейл сповільнів темп нападу. Незабаром він зазнав важкого удару в підборіддя і впав. Прибічники Граціяно з напруженням рахували секунди. В п'ятому раунді чемпіон лише захищався.

Як і в тогорічному матчі кінець прийшов у шостому раунді. Рокі одержав важкий лівий хук у щелепу. Він відскочив і відповів сильним ударом правої в щелепи. Зейл захитається. Граціяно з напівзаплющеними закриваленими очима загнав його серією

ударів правої й лівої руки в нейтральний кут. Ще блискавичний удар правої в щелепу, і Зейл повис на середньому мотузі горожі.

Для рефері цього було досить. Він відштовхнув Граціяно від беззахисного Зейла й проголосив його переможцем.

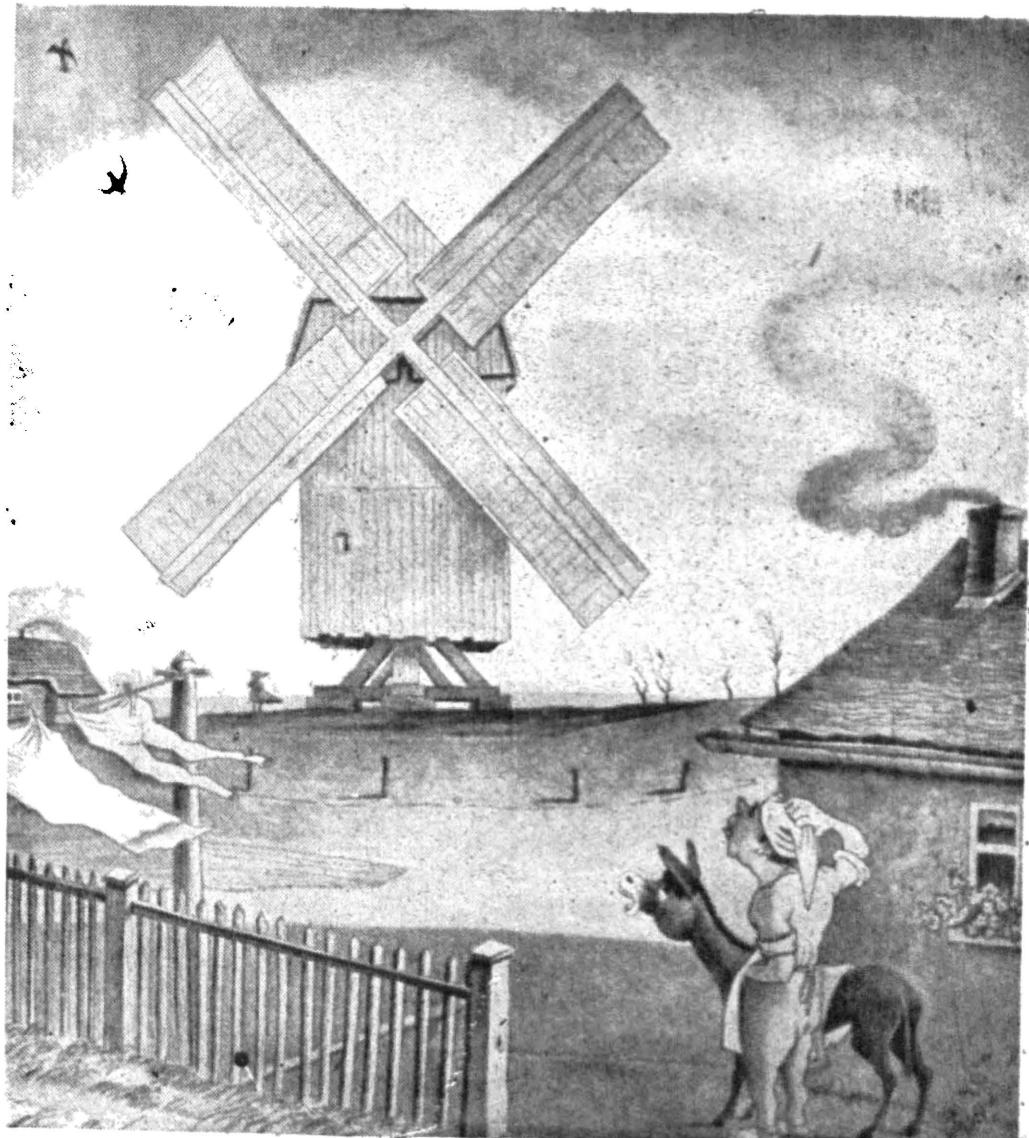
Але ніхто не критикує рішення рефері, бо ще кілька ударів могли б завдасти Зейлові в його безпорадному стані великої шкоди.

Цей сенсаційний матч відбувся в Чікаго всупереч сподіванням ньюйоркських ділців спорту.

Справа в тому, що Граціяно не повідомив про запропонований йому недавно хабар 100.000 доларів за удавану поразку в одному з другорядних матчів. Матч не відбувся, але Граціяно заборонили виступати в штаті Нью-Йорк. Ця заборона залишається чинною й після одержання ним звання чемпіона світу середньої ваги.

Німці самі про себе

За журналом «DER SIMPL.

На фото: Німецьке господарство. Якщо вітер і далі буде віяти водячі із сходу й заходу, мій млин стоятиме пережомий.

ЗА КОГО ВВАЖАЮТЬ ВОНИ ОДНО ОДНОГО

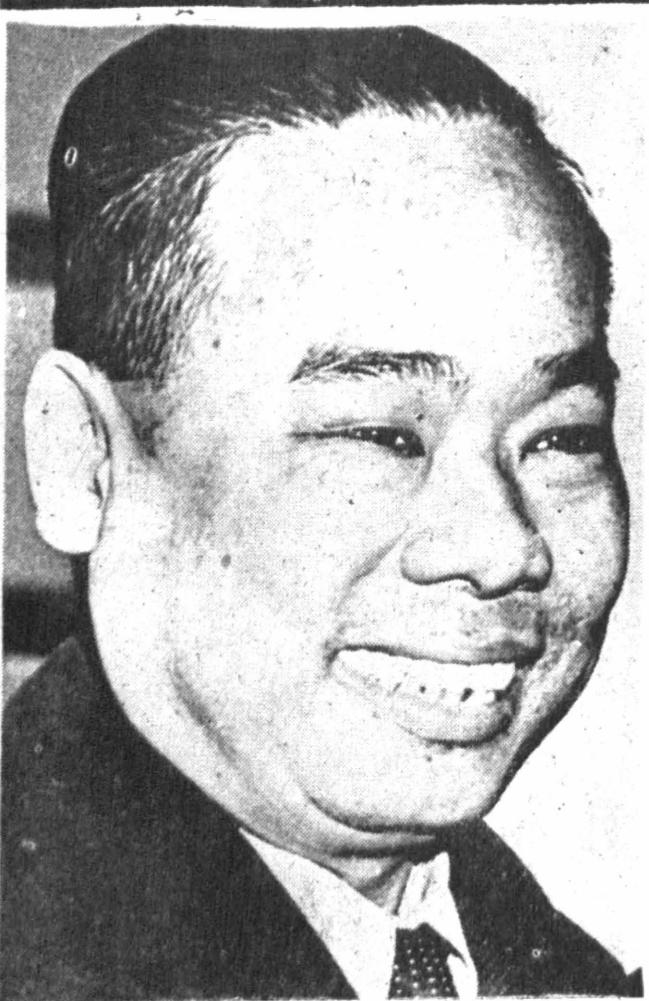
SPD про KPD: перекрашені в червоне нацисти
" CSU: притулок співучасників нацизму
" FDP: монополь-капіталісти
CSU про SPD: соціалістичні антихристи
" KPD: безбожний плебес

FDD: фашисти
KPD про SPD: вороги продтаріяту
" CSU: реакціонери
" FPD: капіталісти
FDP про SPD: «плянові» бюрократи
" CSU: опортуністи
" KPD: люмпени

Віповіді до кросворду ч. 8

1-4 — енох; 5-8 — плян; 10-11 — Аза; 12-13 — лаг; 15-17 — Полтава; 18-19 — зона; 20-21 — Нарва; 22-23 — М(іцкевич) А(дам); 24-25 — ага; 26-27 — тіт; 28-29 — сон; 30-31 — рука; 33-34 — вінт; 35-36 — дока; 37-38 — таро; 39-40 — сирт; 42-44 — німб; 44-45 — інд; 46-47 — кір; 48-49 — нао; 50-51 — дивись 18-19; 52-53 — куток; 54-55 Х(откевич) Г(нат); 56-58 — Коломак; 60-61 — ара; 62-63 — Ері; 65-68 — шпак; 69-72 — нант.

Довідка: 2-15 — (нап[нан]); 3-20 — озон; 4-26 — халат; 5-27 — Плат; 6-21 — лава; 7-17 — яга; 9-30 — Цезар; 14-34 — Грант; 16-32 — тріо; 19-31 — огудона; 22-54 — Мономах; 23-45 — акорд; 28-48 — Сірін; 31-40 — акт; 33-42 — Ван; 39-59 — Сіноп; 41-57 — Тіто; 43-64 — Богун; 46-68 — кулак; 47-69 — ромен; 52-67 — кора; 53-70 — кара; 56-66 — Кап; 58-71 — Кін.

Ріта Гайворт, одна з найулюблених американських кіноартисток, поїхала після відвідин американської зони Німеччини до Лондону, де відбувається прем'єра її фільму «Вниз до землі». Ріта Гайворт розмовляє з Іденом. (Вгорі ліворуч.)

У зв'язку з убивством голови бірманської виконавчої ради заарештовано колишнього бірманського прем'єра У. Сава і шість його прибічників після тривалої стрілянини.

На фото: У. Сав. (Ліворуч.)

На фото: Павліна Бец (ліворуч), колишня чемпіонка світу в тенісі, тепер професіоналка, з Сарою Полфрі Кок, її попередницею в аматорському чемпіонаті, грає в теніс на воді. (Внизу ліворуч.)

Голландські війська заарештували в Батавії кілька тисяч молодих прибічників індонезійської республіки перед тим, як почати воєнні дії місцевого значення проти індонезійців. (Вгорі праворуч.)

Обслужжний персонал грецької авіакімпанії навантажує винищувач «Спітфайр» ракетними бомбами на аеродромі в Янніні. (Праворуч.)

На олімпійському стадіоні в Гарміш-Партенкірхені відбулися останніми днями змагання професійних першунів європейських борців. Популярний угорський борець вільного стилю Беля Надь посміхається з безсилих спроб свого супротивника притиснути його до землі. (Внизу праворуч.)

(Фото А. П.)

